

Martti Muukkonen

Kulttuuriantropologian esseetehtävä, Joensuun yliopisto 8.3.2007

Resiprokia Marcel Maussin kirjassa 'Lahja'

Resiprokia eli vastavuoroisuus on Karl Polanyin mukaan eräs kolmesta yhteiskunnallisen organisoitumisen muodoista¹. Perimmältään siinä on kyse ihmisten välisten suhteiden ja suhdeverkkojen luomisesta. Kyseessä on hyvin pitkälti samasta asiasta, josta sosiologiassa on kirjoitettu toisaalta vaihtoteorian² ja toisaalta sosiaalisen pääoman³ teorioissa.

Yksinkertaisuudessaan resiprokia-suhde syntyy kun joku tekee toiselle palveluksen tai antaa lahjan. Tämä palvelus tai lahja synnyttää velkasuhteen, joka kestää kunnes se on maksettu takaisin. Kuten Ilkka Levä asian osuvasti ilmaisee, lahjat ”muodostavat vastavuoroisuuden kehän, jossa antamiseen liittyy aina saaminen⁴.” Suhteen vakiintuessa molemminpuoliset palvelukset ja lahjat saattavat muodostaa niin monimutkaisen ja tiiviin verkoston, ettei kumpikaan osapuoli enää tiedä kumpi on velkaa kummalle. Seurauksena on molempia sitova liittosuhde.

Antropologinen resiprokia-tutkimus nousi varsinaisesti esiin Marcel Maussin *Lahja*⁵-tutkielman myötä 1923. Vaikka se ei ollutkaan alan ensimmäinen julkaisu, se kokosi erillään olevat etnografiset havainnot yhtenäiseksi teoriaksi. Sen jälkeen alan merkittäviä teoreetikkoja ovat olleet Karl Polanyi, Claude Lévi-Strauss⁶, Alvin Gouldner⁷ ja Marshall Sahlins⁸. Tarkastelen tässä esityksessäni sitä, miten Mauss hahmottaa resiprokian.

Marcel Mauss ja 'Lahja'

Marcel Maussin tutkimus *Lahja* on tekijänsä mukaan osa laajempaa tutkimusta, jonka ”kohteina ovat jo jonkin aikaa olleet niin sanotut ’alkukantaiset’ tai ’arkaaiset’ yhteiskunnat sekä niiden osien

¹ Polanyi 1944, 46-54; 168, 9-18.

² Vaihtoteorian merkittävimmät teoreetikot ovat olleet George Homans (1958), Peter M. Blau (1964) sekä Richard M. Emerson (1962; 1972a, b).

³ Bourdieu 1979; 1986; Coleman 1988; 1990; Putnam 1993.

⁴ Levä 2000, 139.

⁵ Mauss 2002.

⁶ Lévi-Strauss 1969.

⁷ Gouldner 1960.

⁸ Sahlins 1965; 1972.

tai alaryhmien välillä vallitsevat sopimusoikeuden ja taloudellisten suoritteiden järjestelmät⁹.” Hän määrittelee keskusongelmansa kahdella kysymyksellä:

*Minkä periaatteen mukaan alkukantaisissa tai arkaaisissa yhteiskunnissa vastaanotetun lahjan takaisinmaksaminen määräytyy? Minkälainen lahjaesineeseen sisältyvä voima pakottaa vastaanottajan tekemään vastalahjoituksen?*¹⁰

Työ on modernistisen kehitysuskon sävyttämä. Mauss itse sanoo, että ”sen avulla pystymme paremmin ymmärtämään sosiaalisen evoluution yhtä vaihetta¹¹.” Ylipäätään tämä kehitysoptimismi on eräs antropologisen tutkimuksen dynamoja: tutkimalla toisaalta primitiivisiä yhteisöjä ja toisaalta muinaiskulttuureja antropologit ja sosiologit uskoivat luovansa yleispäteviä sääntöjä ihmiskunnan kehityksen eri vaiheista. Pohjimmiltaan tämä kehitysusko oli sekulaari versio juutalais-kristillisestä eskatologiasta: maailmanhistoria nähtiin (idän syklisyyden tai platonilaisen degeneraation sijasta) kehitysjanana, jolla on alku ja loppu. Moderni yhteiskunta oli tämän kehityksen huippu.

Mauss ei itse tehnyt kenttätöitä vaan oli tyypillinen nojatuoliantropologi. Hänen työnsä merkittävyys on kuitenkin siinä, että hän kokosi muiden tekemiä empiirisiä havaintoja yhteen ja laati niiden pohjalta teoriaa. Tosin on huomautettava, että hänen teoriansa jää pääosin kuvailun asteelle. Toisaalta pioneerien työ on harvoin samaa tasoa kuin niiden, jotka voivat kehittää valmista ideaa.

Maussin teoria perustuu pääosin kolmen ilmiön - pohjoisamerikkalaisen *potlachin*, polynesialaisen *kula*-ringin sekä muinaisten oikeusjärjestelmien – kuvailuun. Vaikka hän kiinnittää huomiota yksittäisiin vaihtokauteihin, hänen mielenkiintonsa on kuitenkin enemmän makro-tasolla. Hänen mukaansa

[r]yhmät tekevät sopimuksia ja vaihtokauppoja ja sitoumuksia yksilöiden sijasta. Sopimuksia allekirjoittavat juridiset henkilöt: klaanit, heimot tai suvut, jotka kohtaavat toisensa ja asettuvat toisiaan vastaan joko ryhminä tai päällikköjen toimiessa edusmiehinä tai sitten yhtä aikaa molemmilla tavoilla.¹²

Tällaista vaihdantaa voidaan Maussin mukaan ”kutsua *totaalisten suoritteiden*¹³ *järjestelmäksi*.”

Kyse on ennen kaikkea ryhmien välisestä toiminnasta ”koska koko klaani sitoutuu päällikkönsä

⁹ Mauss 2002, 27s.

¹⁰ Mauss 2002, 28.

¹¹ Mauss 2002, 88.

¹² Mauss 2002, 31.

¹³ Totaalisen suoritteen Mauss (2002, 130) määrittelee seuraavasti:

”Tämä tarkoittaa, että joissain tapauksissa nämä ilmiöt liikuttavat koko yhteiskuntaa ja sen instituutioita (kuten potlatch, klaanien keskinäinen kilpailu, heimojen väliset vierailut jne.) ja joskus, etenkin kun vaihdanta ja sopimukset ovat pikemminkin yksilöiden tekoja, ’vain’ suurta instituutioiden määrää.

Kaikki nämä ilmiöt ovat samanaikaisesti oikeudellisia, taloudellisia, uskonnollisia, jopa esteettisiä, morfologisia ja niin edelleen... Ne kuuluvat niin politiikan kuin myös kodin piiriin, ja ovat sekä yhteiskunnan eri luokkien että

kautta vastaamaan tämän sopimista velvoitteista sekä kaikella omaisuudellaan että kaikilla teoillaan.”¹⁴

Maussin pääaineistona ovat toimineet *potlatchin* osalta Franz Boaan¹⁵ tutkimukset Pohjois-Amerikan intiaanien parissa ja *kula*-piirin osalta Bronislaw Malinowskin työt¹⁶. Näiden aineistojen lisäksi hän käsittelee historiallista aineistoa antiikin Rooman, muinaisen Intian sekä germaanisen oikeuden osalta, joihin hän tuntuu itsekin perehtyneen tutkijana.

Tutkimuksen lähdepohja johtaa tietysti kysymykseen tulosten yleistettävyydestä ja tähän Maussin kriitikot ovatkin kiinnittäneet huomiota. Häntä on kritisoitu mm. muiden tekemien haastattelujen vääristelystä ja teleologisesta universaloinnista¹⁷. Antropologisen kritiikin lisäksi voidaan todeta, että jo pintapuolinenkin antiikin tutkimukseen perehtyminen osoittaa, ettei lahjatalous ollut vallitseva muoto edes antiikin Kreikassa. Mm. Peloponnesolaissota syttyi nimenomaan siksi, etteivät Ateenan demokset tunnustaneet vallasta syöstyjen aatelistensa tekemiä *filia*-sopimuksia, jotka taas spartalaisille olivat pyhiä. Myös Rooman kohdalla Maussin aineisto on vajavainen – se sivuuttaa kokonaan roomalaisen klientti-järjestelmän, joka on tyyppiesimerkki epätasa-arvoisten ihmisten lahjanvaihtosuhteesta¹⁸.

Eurooppalaista historiaa ajatellen vakavin Maussin kirjan puute on kuitenkin raamatullisen – ja sen myötä koko orientaalisen - perinteen totaalinen sivuuttaminen. Niin juutalainen, kristillinen kuin islamilainenkin perinne korostavat enemmän lahjojen antamista vähäosaisille kuin vastalahjan antoon kykeneville vertaisille. Kuten Levä¹⁹ huomauttaa ”armo on lahja, jota ihminen ei vajavaisuudessaan voi koskaan palauttaa” ja jatkaa ”lisäksi armoon sisältyy myös ajatus siitä, että ihminen hyväksytään heikkona, epätäydellisenä ja puutteellisenä eli orgaanisena ja eläimellisenä kuolevana ihmisenä.”

Mauss kiistää teoksessaan lahjan antamiseen liittyvän altruismin kokonaan. Kirjan esipuheessa Mary Douglas siteeraa Maussin lausumaa: ”Pyyteetön lahja? Hölynpölyä!²⁰” Tässä teesissään hän kuitenkin sivuuttaa täysin kristillisen filantropia-perinteen, joka nimenomaan edellyttää pyyteetöntä

klaanien ja perheiden asioita.”

¹⁴ Mauss 2002, 31s.

¹⁵ Boas 1897; Boas & Hunt 1906.

¹⁶ Malinowski 1920; 1922.

¹⁷ Holvas 2000, 124 n. 3.

¹⁸ Hands 1968.

¹⁹ Levä 2000, 140.

²⁰ Douglass 2002, 8.

antamista. Samoin hän sivuuttaa ihmisten tunne-elämän mainitsematta sitä lainkaan. Tässä mielessä hän on tyypillinen rationalisti, joka redusoi ilmiön taloudelliseen tai sosiaaliseen hyötyajatteluun.

Kula

Maussin ensimmäinen pääesimerkki lahjoista tulee Melanesian *kula*-piiristä. Tässä järjestelmässä on myös kyse sosiaalisesta arvostuksesta sillä vaihdettavat esineet ovat yleensä sellaisia ylellisyystavaroita, joilla ei ole varsinaista käyttöarvoa. Maussin mukaan ”olennaisimpia vaihdettavia suoritteita ovat *vaygu'aat*”, joita ovat ”*mwalit*, hienosti kaiverretut ja hiotut, kotiloissa säilytettävät rannerenkaat... sekä *soulavat*, kaulakorut, joita sinaketojen taitavat sorvarit valmistavat punaisten kierrekotiloiden helmiäisestä.” Ne toimivat eräänlaisena valuuttana ja niitä varastoidaan vain oman rikkauden osoittamiseksi.²¹

Kula-piiri muodostuu siitä, että rannerenkaan Kulkevat lännestä itään ja kaulakorut idästä länteen. Periaatteessa ne ovat jatkuvassa liikkeessä koska niitä ei saa pidättää itsellään pitkään.²² Maussin mukaan

Kula-kauppa on luonteeltaan aristokraattista. Se näyttää olevan varattu päälliköille, jotka ovat samalla *kula*-laivaston ja kanoottien johtajia, kauppiaita, vasalliensa (lapsiensa ja lankojensa, alamaistensa) lahjojen vastaanottajia sekä ilmeisestikin useiden vasallikyliä herroja. Kaupankäynti hoidetaan aatelistin tavoin, ottamatta korkoa ja kohtuullisesti. Se on erotettu huolellisesti yksinkertaisten tarve-esineiden vaihdannasta, jota kutsutaan nimellä *gimwali*.²³

Kula-kaupan funktio on siinä, että se luo ja ylläpitää suhteita. Varsinaisten *vaygu'a*-lahjojen lisäksi tilaisuudet käsittävät kaikenlaista muunlaistakin vaihtoa. Kun *vaygu'a*-esineiden vaihto perustuu kahdenväliseen päälliköiden nokkimisjärjestyksen etsimiseen, järjestelmä tuntee myös ”henkilöiden ja liittolaisheimojen väliset avoimet markkinat” sekä lukematon määrä muita vaihtosuhteita, jotka ovat traditioiden ja konventioiden tarkasti säätelemiä.²⁴

Mauss selittää *kula*-piirin toimivuutta uskomuksella, että esine on elävä sisältäen omistajansa olemuksen ja pyrkii siksi palaamaan – sai palauttamaan vastineen omistajalleen. Mauss siteeraa maori-oikeusoppinutta:

Niin *taongalla* kuin kaikella henkilökohtaisella omaisuudella on oma henkinen voimansa, *haunsa*. Kun te annatte minulle *taongan*, nminä annan sen eteenpäin kolmannelle osapuolelle, joka palauttaa toisen *taongan*, koska

²¹ Mauss 2002, 55

²² Mauss 2002, 55.

²³ Mauss 2002, 53s.

²⁴ Mauss 2002, 61.

minun lahjani (*taongani*) *hau* pakottaa hänet siihen. Ja minun täytyy antaa tämä *taonga*-esine sinulle, koska minun pitää palauttaa sinulle se, mikä on itse asiassa sinun *taongasi haun* aikaansaannosta.²⁵

Lähin eurooppalainen vastine tällaiselle käyttöesineiden henkistämiseksi lienee mm. brittiläisessä mytologiassa esiintyvä tapa antaa miekoille taianomaisia ominaisuuksia. Tunnetuin esimerkki on kuningas Arthurin Excalibur.

Potlatch

Toinen Maussin pääesimerkeistä on Luoteis-Amerikan Tlingit- ja Haida-intiaanien keskuudessa esiintynyt totaalisten suoritteiden muoto *potlatch*. Hänen mukaansa

[s]anan alkuperäinen merkitys on 'ravita' tai 'kuluttaa.' Luoteis-Amerikan saarille, rannikolle ja Kalliovuorten ja Tyynenmeren väliselle seudulle asettuneille, hyvin varakkaille intiaaniheimoille talvi on yhtä pitkää juhlanviettoa: karnevaaleja, juhla-aterioita, markkinoita.²⁶

Nämä juhlat toimivat myös heimojen kokoontumisina, joiden aikana tehdään sopimuksia ja suoritetaan riittejä – sekä määritellään eri heimojen keskinäinen arvojärjestys. Maussin mukaan *potlatchissa*

[m]erkillepantavaa on kilpailun periaate ja kaikkia käytäntöjä hallitseva vihamielisyys. Kilpailevia johtajia tai ylimyksiä vastaan nousee jopa taistellen tai tappaen. Lisäksi tuhoetaan omaisuutta: loppumattomassa suoritteiden vaihdossa kerätyt rikkaudet saatetaan tuhata kokonaan pyrittäessä nujertamaan kilpaileva päällikkö ja hänen liittolaisensa (tavallisesti isoisa, appiukko tai vävy).²⁷

Potlatchissa on kyse ennen kaikkea statuksen saamisesta ja sen ylläpitämisestä. Maussin mukaan päällikkö

voi säilyttää valta-asemansa heimonsa, kylänsä ja perheensä piirissä sekä säilyttää asemansa suhteessa kansansa omiin ja ulkopuolisiin päälliköihin ainoastaan, mikäli hän kykenee osoittamaan olevansa henkien suosiossa, ja että hänellä on omaisuutta ja onnea, ja että nämä ovat valinneet hänet. Ainoa tapa osoittaa onneaan ja rikkauttaan on niiden kuluttaminen ja jakaminen muita nöyryyttävällä tavalla, jättämällä nämä 'nimensä varjoon.'²⁸

Kyse on siten sen osoittamisesta, että itsellä on omaisuutta niin paljon, että *potlatchissa* annettu ja tuhottu määrä ei vaikuta elämiseen sitä eikä tätä. Kyse lienee samanlaisesta näyttämisestä kuin Pohjanmaalla on perinteisesti kilpailtu siitä kuinka monta klasia talossa on tielle päin.

Tuhoamisen ohella *Potlatchin* toinen piirre liittyy tavaroiden vaihtoon. *Potlatchin* isäntä jakaa vierailleen varallisuuttaan – ja näiden on vuorostaan pantava paremmaksi sitten kun toimivat

²⁵ Mauss 2002, 39.

²⁶ Mauss 2002, 32.

²⁷ Mauss 2002, 32.

²⁸ Mauss 2002, 77.

vuorostaan isäntinä. Sama koskee lahjoja, joiden palautuskorko vaihtelee 30 ja 100 prosentin välillä:

Jos alamainen ottaa suorittamastaan palveluksesta päälliköltään vastaan huovan, hän palauttaa niitä kaksi päällikön perheessä järjestettävien häiden tai pojan initiaatiomenojen yhteydessä. Mutta tämän jälkeen päällikkö vuorostaan jakaa uudelleen alaiselleen kaiken sen, mitä ottaa vastaan tulevissa potlatcheissa, joissa kilpaileva klaani maksaa takaisin päällikön anteliaisuutta.²⁹

Maussin mukaan tämä

[a]rvonmukaisen vastavuoroisuuden velvoite on pakottava. Sen sivuuttaminen tai vastaavan arvon tuhoamisen laiminlyönti johtaa kasvojen menettämiseen.

Ainakin kwakiutlien, haidojen ja tsimshianien keskuudessa vastavuoroisuuden velvoitteen rikkomisesta seuraa velkaorjuus. se vertautuu sekä luonteeltaan että toiminnaltaan roomalaiseen *nexum*-instituutioon.³⁰

Keskustelua

Edellä mainittujen etnografisten aineistojen lisäksi Mauss käsittelee vaihdantatalouden muotoja muinaisessa Roomassa, Intiassa ja germaanisten heimojen parissa. Koska näistä löytyi samantyyppisiä muotoja kuin intiaaneilta sekä melanesialaisilta, Mauss näkee vaihdannan osana inhimillistä elämää. Hän toteaa myös nykyaikana noudatettavan samantyyppisiä tapoja: ”Melkein jokainen meistä harjoittaa niitä jollei muuten, niin ainakin tiettyinä vuotuisina merkkipäivinä tai juhlallisuuksissa³¹.”

Mauss näkee myös modernissa yhteiskunnassa saman kilpailuasetelman kuin esittämissää aineistoissa. Hänen mukaansa ”[t]änäkin päivänä vastalahjan laiminlyönti alentaa vastaanottajaa.” Samoin kuin ”[h]yväntekeväisyys haavoittaa edelleen kohdettaan, ja kaikki moraaliset ponnistelumme näyttävät pyrkivän tukahduttamaan rikkaan almujenjakajan alitajuisen ja loukkaavan ylivallan.”³² Tämä Maussin negatiivinen käsitys hyväntekeväisyydestä on ymmärrettävä katolisen maailman tomistisen etiikan valossa. Sen mukaan köyhät ovat olemassa, jotta rikkaat voisivat tehdä hyviä tekoja ja saada ansioita taivaspaikkaansa varten. Ajattelu on todella kaukana protestanttisesta ajattelusta, jonka keskeinen teesi on ollut Lutherin siteeraama Vanhan testamentin ohje: ”Köyhiä älköön olko keskuudessanne.”

Arvioidessaan Maussin kirjaa Antti Ruotsala toteaa teoksen viimeisen luvun tarkoituksen olleen osallistua oman aikansa poliittiseen keskusteluun: ”Lahjatalousteoriansa avulla [Mauss] hyökkäsi

²⁹ Mauss 2002, 81.

³⁰ Mauss 2002, 81.

³¹ Mauss 2002, 112.

³² Mauss 2002, 112.

liberaalia utilitarismia vastaan puolustaen niin ihmisten välistä solidaarisuutta kuin oman aikansa terveys- ja työttömyysvakuutuksiakin³³.” Kuitenkin Mauss korostaa hyötyajattelua läpi koko kirjansa. Kyseessä ei kuitenkaan ole materian tavoittelu vaan materian käyttäminen kunnian, vallan ja statuksen saamiseksi. Maussin teoksessa resiprokia näyttäytyy ennen kaikkea kamppailuna näistä materiaa tärkeämmistä arvoista. Mekanismin mukaan lahjan saaja on aina alisteinen lahjan antajalle kunnes saa maksettua sen takaisin suuremmalla lahjalla. Toisaalta lahjan antamisesta tai vastaanottamisesta kieltäytyminen merkitsi pahimmillaan sodanjulistusta³⁴, lievimmillään suhteen katkeamista. Lahjan vastaanottaminen taas merkitsi suhteen alkamista. Kilpailu tässä lahjanvaihtosuhteessa merkitsi vaihtoehtoa taistelulle koska kunnian ja arvovallan saavuttamisen tavoitteet saavutettiin tällä sijaistoiminnalla. Kyse on hieman samasta ilmiöstä kuin nykyajan urheilussa, joka tarjoaa rauhanomaisen kamppailuvaihtoehdon – tai kaikkien yhteiskuntien eliittien tavasta pyrkiä erottumaan muista suurellisella elintavallaan. *Kula* ja *potlatch* ovat omien yhteiskuntiensä vaihtoehtoja jalkapallon MM-kisoille ja Forbesin 200 rikkaimman listalle.

Kirjallisuus

Blau Peter M.

1964 Exchange and Power in Social Life. J. Wiley. New York.

Boas Franz

1897 The Social Organization and the Secret Societies of the Kwakiutl Indians. Washington.

Boas Franz & Hunt George

1906 Kwakiutl texts. Second series. E. J. Brill Ltd., Leiden & G. E. Stechert & co., New York.

Bourdieu, Pierre

1979 Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste. Cambridge. The Harvard University Press.

1986 The Forms of Capital. Teoksessa: Richardson J. G. (toim.) Handbook of Theory and Research for the Society of Education, s.241-258. Greenwood. New York.

Coleman, James Samuel

1988 Social Capital in the Creation of Human Capital. The American Journal of Sociology. Vol. 94; Supplement: Organizations and Institutions. Sociological and Economic Approaches to the Analysis of Social Structure. S. S95-S120.

1990 Foundations of Social Theory. The Belknap Press of Harvard University Press. Cambridge, et al.

Douglass Mary

2002 Pyyteettömiä lahjoja ei ole. Esipuhe Marcel Maussin teokseen Lahja. 2. painos. Tutkijaliitto. Helsinki.

Emerson Richard M

1962 Power-Dependence Relations. *American Sociological Review*, 27, 1962, 1, Feb, 31-41.

1972a, b Exchange Theory, Part I-II. Teoksessa Joseph Berger, Morris Zelditch, Jr. ja Bo Anderson (toim.): Sociological Theories in Progress. Houghton Mifflin. Boston.

Gouldner Alvin W.

1960 The Norm of Reciprocity. A Preliminary Statement. *American Sociological Review* 25, 1960, 161-78.

Hands Arthur R.

1968 Charities and Social Aid in Greece and Rome. Thames and Hudson. London.

³³ Ruotsala 2000, 331.

³⁴ Mauss 2002, 31, 42.

Holvas Jakke

2000 Radikaali vaihto – Marcel Maussin Lahja johdatuksena ei-taloudelliseen vastaavuuteen. *Tiede ja Edistys* 25, 2000, 2, 106-127.

Homans George C.

1958 Social Behavior as Exchange. *American Journal of Sociology* 62, 1958, 6, May, 597-606.

Lévi-Strauss Claude

1969 The Elementary Structures of Kinship. Beacon Press. Boston.

Levä Ilkka

2000 Marcel Mauss (1999): Lahja. Vaihdamman muodot ja periaatteet arkaaisissa yhteiskunnissa. *Politiikka* 42, 2000, 2, 138-140.

Malinowski Bronislaw

1920 "Kula; the Circulating Exchange of Valuables in the Archipelagoes of Eastern New Guinea". *Man* 20, 1920, 97-105.

1922 *Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*. George Routledge & Sons. London.

Mauss Marcel

2002 Lahja. 2. painos. Tutkijaliitto. Helsinki.

Polanyi Karl

1944 The Great Transformation. The Political and Economic Origins of Our Time. Beacon Press. Boston.

1968 Primitive, Archaic, and Modern Economies. Edited by George Dalton. Anchor Books. Garden City, N.Y.

Putnam Robert

Bowling Alone.

1993 Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy. New Jersey. Princeton University Press.

Ruotsala Antti

2000 Edelsikö lahjatalous sosiaalidemokratiaa? *Kanava* 28, 2000, 4-5, 330-332.

Sahlins Marshall

1965 On the Sociology of Primitive Exchange. In Michael Banton (ed.): *The Relevance of Models for Social Anthropology*. F. A. Praeger. New York.

1972 Stone Age Economics. Aldine. Chicago.